сФЕСТ и саФЕСТ једне маниФЕСТације

Фебруар је месец кратак, а ноћи му дуге. Има у нашој престоници људи који мора да су и ову тривијалност узели у обзир кад су смештали ФЕСТ у оно мало календарског простора непокривеног БИТЕФ-ом, БЕМУС-ом, Вашаром, Сајмом књига, Даном непушења, Недељом Црвеног крста, „кратким метром", „Малом Пулом" и још мањим Београдским џез фестивалом. Почетак месеца је увек згодан, јер тад се прима плата (колико је да је — загарантована је). Фебруар је нарочито згодан месец, јер се речена плата тада дели на само 28 делова (29. фебруар просечни радни човек сматра чистом пакошћу небеском и склон је да га превиђа). Лакше је, дакле, да се издвоји неки динар за провод у фебруару, него у неком другом месецу (не важи за медени месец, јер њему је дужност да буде изузетак у сваком погледу, нарочито у потрошачком). Потреба да се узбуђењима прекрате фебруарске дуге ноћи није само мачја: иако притиснути историјском одговорношћу својих друштвених улога, људи не заостају за мачкама у том погледу (види нпр. Настасју Кински у филму „Људи-мачке"). За ФЕСТ је, очигледно, добро што се збива почетком фебруара, а што је добро за ФЕСТ — добро је и за његове гледаоце (није то нека отуђена буржоаска радња у којој је муштерија увек у праву; овде се, у име гледаоца, ради у његовом истинском интересу и уз пуну свест о слободи као спознатој нужности). Овим је објашњено најважније: зашто се ФЕСТ јавља управо почетком фебруара. Остало је много мање занимљиво и значајно, но добре навике из школских дана налажу да се предмет свеобухватно обради (ваљда то значи да се што више прича о предмету, нису нас никад учили шта значи „свеобухватно"). У школи би објашњавали како је нешто настало, како се прави, чему служи и како ваља да се употребљава. Врло досадно, али је, ваљда, поучно. Огромна већина образованих и запослених у том смислу потврдиће да ако се тако већ ради, значи да тако и треба да се ради.

Елем, од Христа до ФЕСТ-а прошло је читавих 1970 година. Иако поново календарског карактера, ни ова чињеница није без значаја: тешко је претпоставити да би оваква грандиозна смотра светских филмских достигнућа могла да се установи макар само две године пре или после те „никад-нам-није-било-тако-добро" седамдесете. Новорођенче се показало врло отпорним на политичке и економске мене које су уследиле, те је, уз неизбежно прилагођавање клими, изборило опстанак.

Пре петнаест година филм је био прва ствар у чаршији: свако ново дело било је културни догађај, филмски критичари били су уважен и радо слушан свет, светлуцање сјајних светских фестивала допирало је чак до Балкана, а у нас су се снимали филмови бољи него икад пре или после тога. Тачно се знало шта је комерцијална, а шта истраживачка кинематографија, за шта се ко залаже и шта тиме губи или добија. Било је узбудљиво. Сви су били дирљиво амбициозни. Увоз није сасвим задовољавао повећану глад за филмом, јер су многа позната дела стизала у биоскопе са вишегодишњим закашњењем, а често и никад. БИТЕФ је већ био указао на поуздан начин како да се представа незгодна за појединачно гостовање доведе у Београд као део неке смотре. Тај значајни образац заобилажења политичких и финансијских препрека применио је и ФЕСТ. Међутим, за разлику од БИТЕФ-а који је устрајао у својој јасној почетној замисли да доводи у Београд трагалачке и несвакидашње представе, ФЕСТ је од рођења патио од неодређености коју су произвеле битне унутрашње противречности, ни до данас разрешене.

Покретач(и), а са њим(а) и „Они који су помогли ФЕСТ", хтели су спектакуларну међународну приредбу, фестивал фестивала, бљесак Холивуда на Тргу Маркса и Енгелса — по сваку цену. Било је ту балова (први пут после рата), на платном списку водио се и шеф протокола, хистерична усамљена гомила пред вратима покушавала је силом да се пробије до „оног правог" не знајући ни шта је то. Било је много смешно, нарочито како су се сви држали важно, чак и публика.

Међутим, уз главни, комерцијални део фестивала, постојао је и један посебан програм. Његови покретачи настојали су да се прикаже што више филмова нових у изражајном погледу, истраживачких, ослобођених од стега грађанских норми, ангажованих или, једноставно, значајних дела која из ванфилмских разлога нису могла да нађу пут до заинтересованих љубитеља филма. Први Специјални програм првог ФЕСТ-а био је дефинисан у својој специјалности упутством које је надлежном руководиоцу изрекао један тадашњи (а и садашњи) политичар задужен за културу: „Ове филмове не сме да гледа нико ко не треба да их види". Такође под видом специјалног, на првом ФЕСТ-у деловала је и прва видео-лабораторија на Балкану, а издало се и нешто пригодног штампаног материјала, као противтежа званичном помпезном каталогу.

У неравноправној конкуренцији „специјалног" и комерцијалног, коју је још неравноправнијом учинила нагла осека спонтаног испољавања у култури, а и шире, притајени спор се убрзо разрешио у прилог економски и политички чвршће утемељене странке и — ФЕСТ је остао искључиво смотра комерцијалних филмова. Амбицији да се направи „фестивал фестивала" конкуренција других замисли више није стајала на путу, али план се ипак није остварио, јер такав фестивал, јасно опредељен и озбиљно организован, већ постоји у Монтреалу, а два би била превише за скучено глобално село светске трговине филмом. То није обесхрабрило организаторе, мода великих амбиција ионако је већ била прошла, а и која је разлика за нашег гледаоца, неуког, да ли је то „фестивал фестивала" или смотра прошлогодишњих тржишно проверених филмова с разних страна, по избору домаћих селектора. Уосталом, циклуси типа „критичари бирају за вас" устаљена су и доста успешна пракса неких биоскопа, нарочито у мртвој сезони. Ни филмови више нису што су некад били, а снимци на видео-касетама ионако стижу пре ФЕСТ-а и то у сасвим нецензурисаном избору. Коначно, мале амбиције воде малим губицима, а то је несумњиво модеран, стабилизацијски приступ култури.

Мирну површину овог коначно уобличеног предузећа убрзо су почели да таласају, у почетку мање приметни, сукоби интереса наших и страних дистрибутера и њихових заједничких интереса у односу на интересе критичара (интересе гледалаца нико није покушавао да формулише, тако да су остали ван игре). Странци, углавном, пристају да пошаљу филмове једино ако се јемчи куповина за биоскопско приказивање, а нашима понекад не одговара филм, а готово никад — цена (ми смо мало тржиште, не можемо да се затрчавамо на најсвежију робу, купујемо кад цена падне). Осим тога, не воли ни страни дистрибутер, а камоли наш, да му филмове за куповину бира тамо неки критичар (ако касније приход омане, критичар не губи ништа, а дистрибутер све).

Наше тржиште троши 200—250 филмова годишње, од чега сваки осми направимо сами, а од увозних сваки други купимо у Холивуду. Кључ опстанка ФЕСТ-а и решење за невоље дистрибутера је управо у бројчаном односу филмова: на ФЕСТ-у се прикаже педесетак филмова (ове године четрдесет). Није тржишно неприхватљиво да 20% филмова иде под ризичном ознаком „квалитетно". Ако од тога највише десет и испадне дистрибутерски промашај — није страшно. С друге стране, ако не успемо да се нагодимо са странцима око десетак хитова ове године, није ни то поразно по ФЕСТ: биће он и наредне године, бар времена има, а цена мора да падне кад-тад. Што се неких „проблематичних" филмова тиче, такви се и не снимају често у наше време, а ако се сниме — обично не добију признања која би обавезивала ФЕСТ; ако случајно добију — не мора наш селектор то да уважи. Коначно, ако је неизбежно, један или два таква филма од педесетак може неприметно да прође.

Овако одабрана и аранжирана роба није нарочито привлачна: требало би да је тих 20% филмова по нечему боље од осталих 80%, а не каже се по чему (зато што је у описаним условима неспроводив било какав одређени критеријум, а не зато што организатор није свестан потребе за тим). Тако, редовно барем за четвртину одабраних филмова никоме није јасно како су се ту нашли. Некад се објашњење скрива у примени разних кључева (филмова „трећег света", познати глумци, моралистичке приче, дела бивших великана), али често нема баш никаквог разумног разлога и нико се не сматра дужним да понуди било какво објашњење. Једини начин да се таква роба прода је — у пакету. Једино вам куповина комплета карата јемчи (а и то условно, јер ФЕСТ придржава право измене у програму) да ћете видети оно неколико филмова које сви хоће да виде. Стављање филмова са ФЕСТ-а на редовни репертоар изводи се по плану који је једна од најбоље чуваних тајни у земљи. Посебан подстицај продаји комплета је атмосфера неизвесности: који ће од најављених филмова стићи, ког дана шта игра и сл. Но, ФЕСТ зна шта је добро за вас и ко сте ви уопште да о томе имате неко мишљење.

Можда ФЕСТ подстиче на чешће одлажење у биоскоп. Можда и не. То је неутврдиво. Свакако врши известан посредан притисак да се откупе неки светски признати филмови што пре. То је, ваљда, добро. Привлачи пажњу на присутност филма у свакодневици, функционише донекле као „недеља солидарности с филмом". Врло племенито, али би Кинотека боље обављала тај посао да су јој на располагању иста средства. С друге стране, многи откупљени филмови чекају на ФЕСТ, да га не би угрозили у његовој привидној премијерности својим прераним појављивањем. Тиме обавезно кашњење које је срж идеје о фестивалу филмова изабраних на другим фестивалима — постаје још дуже, без икаквог оправдања.

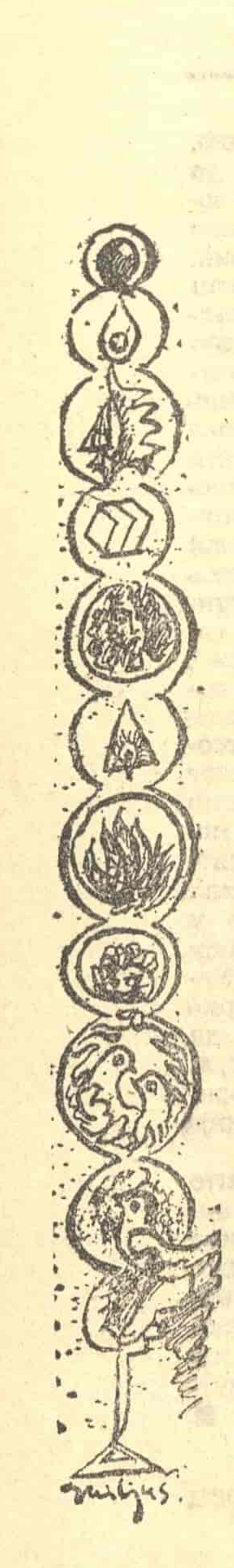
На жалост, Београд није никаква филмска метропола. Стварно премијерни су само домаћи филмови. Ако жудите за свежим филмовима, идите у неко истинско културно средиште или набавите видео-рекордер (кошта приближно једнако). Није најгоре што су филмови на ФЕСТ-у мало бајати, вероватно не купујете ни прво, најскупље, пролећно поврће на пијаци, али се барем не заваравате. ФЕСТ се још увек упиње да се представи сводним местом светских филмских збивања, а то све слабије пролази.

Има једна сјајна ствар у вези са ФЕСТ-ом, ипак. То је „Хроника ФЕСТ-а" на телевизији. Није важно како је направљена. Основна ствар у њој су одломци из филмова и нешто података. То су карактеристични одломци, помоћу којих можете унапред да одаберете шта ћете да гледате кад дође на редовни репертоар, а шта ћете, уз поштовање, да препустите забораву. „Хроника" је изванредно корисна емисија и једино је штета што она не прати свакодневни репертоар биоскопа, чиме би била још кориснија, него се везује за ФЕСТ и постане члан „Оних који су помогли".

Има много начина да се занимљиве серије филмова понуде публици. У том послу одавно предњачи Студентски културни центар, уз многа материјална ограничења. Почео је кад и ФЕСТ, а напредовао је. Стидљиво му се, однедавно, придружује и „Сава-центар" (тамо већ дуже време настоје да се ослободе хипотеке своје основне делатности, ваља то уважити).

Инерција је једини покретач ФЕСТ-а ових година. Можда је излаз у спајању са неком другом масовном приредбом, рецимо са Даном младости. Хтео је да постане некакав Светски Манифест Најбољег. Није умео, или није смео, или му није било дато, тек — доспео је дотле да се без жаљења може рећи: мани ФЕСТ! ■

Лазар Стојановић

Андреј Сињавски

Материјал

У логору су ми причали један мит: о томе како су совјетски узници обавестили свет о свом постојању, и на тај начин први пут открили тајну стаљинских робијашница. То је био наравно, уобичајени производ бујног народног стваралаштва, али је чињеница да та легенда кружи по логорима, улепшавана новим детаљима и преношена с једне генерације логораша на другу, а на основу једне непобитне чињенице.

Одмах негде после рата, кажу, у удаљеним пределима тајге, недалеко од океана, многобројни робијаши, под теретом безнађа, одсецали су себи шаке секиром како би се ослободили нељудског аргата. Одсечене прсте и шаку стављали би међу стабла, у товаре првокласне дрвене грађе везане жицом и намењене транспорту. Принуђене да мењају зелено злато за девизе, власти нису биле довољно опрезне — и драгоцени је товар доплловио до Велике Британије. У то време Енглези су заиста радо куповали совјетско дрво. И тако, распаковаше товар. И гле, шта нађоше: одсечене шаке! Распаковаше други, затим трећи товар: и поново људско месо међу стаблима. Промућурни Енглези схватише одмах: „Шта је ово? Одакле стижу ова стабла?" — „Не, ми ово не можемо да прихватимо", узвикну краљица пред енглеским Парламентом. „Не може се куповати дрво које је добијено по такву цену!". И, већином гласова, Енглези раскинуше један економски врло повољан аранжман. Од тада, каже даље легенда, Енглези престадоше да купују, првокласно совјетско дрво…

Ово је чиста измишљотина. Пусти снови. Вечни сан о узвишеној правди што га сваки робијаш сања. Да још постоји негде на свету Британско Краљевство које се ужасава совјетских робијашница. Одсеците себи шаке да би се прочула истина! Свет ће већ разумети.

Међутим, чињеница је да су робијаши одсецали себи шаке. Не због пропаганде него због безнађа. Можда је то људско место ставио неко међу стабла, мислећи: „Ипак ће стићи." Али је мало вероватно да је тај знак, упућен самом Богу Оцу, доспео до Енглеске. А и да је доспео, шта би то икоме значило?

Када сам, својевремено, чуо ову бајку, помислио сам на Шаламова. Ето човека, рекох, који није гајио више никаквих илузија. Ни емоције, ни пристрасности. Он само бележи чињенице. Људи одсецају себи шаке? Тачно. Да би дали неко сведочанство о свом животу? Да. Али, да би то могло изазвати нечије разумевање или помоћ? Хајте, немојте ме засмејавати. Проста трговина…

Ова легенда створена у логорима подсећа ме толико на сама дела Варлама Шаламова колико на њихову судбину и на судбину њихова писца. Приче са Колиме стигле су на адресу. Ево поруке одсечених шака. У Енглеској, у Француској. И шта?

У историји логорâ и у големој књижевној продукцији на ту тему, која се невероватно снажно развила у наше доба, Шаламов спада међу претече. Он је провео неких седамнаест година на Колими, и то у најсуровијем

Новица Тадић

Одговори. Радиоактивни агент

Уредник за поезију

за Б.А.П.

већ мудар кроз патњу у патњи у магли
сачекао сам твоју судбину
док не пређеш једну улицу један трг
испод стакленог звона под стаклено звоно
из уредништва у уредништво
где те је чекала на зиду
иста икона звери већа јарчева плата
да се лагодно сместиш
просипајући около отров слаткишу мој
и сад си мали бог без лица
заглушен никакав далеки становник замка
утегнута фасцикло плава жута сива
ти ћеш одређивати шта ће бити догађај сезоне
мерити немерљиво
на фештама најављивати песнике
оправдавати се стално оправдавати
мајмунисати
правити се да разумеш оно што се не може разумети
навијати калкулисати
бранити се мржњом
док не посустанеш док ти ноге не
одрвене испод стола
припреми се
доћи ће они који ће те изнети дунућеш у маслачак

Паун коаутор

годинама већ тако
без најаве
без куцања
дође шири перје паун перје божанско
штити ме спасава хвали заноси
саветује препоручује а мисли
да луд сам лабуд да овца сам црна
да човек сам срећан да мутав да пацов да голуб
како кад ал увек
око мене игра мене
усамљеног згрченог слеђеног
жени ме мојом женом а љуби ми
иза леђа драгану брине се
о оном о чему се не бринем
штирка пакује штима угађа
кракат бркат надноси се
учитељски изнад мојих песама ничијих
исправи допиши ошишај попишај
избаци развиј тако ово
тамо оно помери сине
све док ми не прода
купљено сад милост сад
дар кавез пасје мудо
облачи ме нежно
у своје труло
педерско перје
серaтор
оратор
гњаватор
о послању му
злодухе праведне
да га мало
на леђа
окрену
лицем према господу

за обраду

раздобљу стаљинистичког терора, заоштреног године 1937. У то време — а то је било његово друго хапшење — Шаламов је већ био одробијао пет година у логорима Соловјецских острва. Ухапшен први пут године 1929, у време своје младости, кад је напустио логор и доспео у живот и на „континент" био је већ старац. И писац са јединственим логорским искуством. Његове **Приче са Колиме** изишле су упоредо са Солжењициновим делом **Један дан Ивана Денисовича**, и може се рећи да су њих двојица открила читаоцима живот на Архипелагу званом Гулаг[1] у његовој најужаснијој и најжешћој форми. Шаламов је тако постао основна референција за разумевање и познавање феномена логора у његовом тоталитету.

Шаламовљеве приче подсећају на трупце, на облице обрађене на радилишту за експлоатацију шума. Сваки трупац представља једну причу. Али постоје многе облице, и све их ваља истестерисати. Шаламовљеве приче мере се кубичним метрима. Човек снажан и доброг здравља не би могао поднети месец-два таквог рада. Просто не види краја томе. На радилиштима људи падају брже него стабла.

Можда би било потребно објаснити шта је заправо „радилиште за експлоатацију шума"? Које су норме продукције? Ко мери учинак? Где су границе издржљивости? Каквом се тестером мора, по сваку цену, оборити стабло? И за које време — радећи дванаест до шеснаест сати на дан, све руком, држећи неку климаву тестеру „зз-зз" до последњег атома снаге?...

А сад натоваримо ово брдо од стабала на грбачу људи који и сами с муком корачају, а да не говоримо о трупцима, о таљигама. Додајмо том аргату, који је чисто мучење, стражаре, вечне бодљикаве жице, ударце и непрестано урлање „Брже! Брже!" А као плату, као вечну животну пратиљу — глад.

Али то још није све. Пренесимо све то на ледени пол, накрај света, у тај удаљени предео азијског североистока, који је био, по попису из године 1893, најмање настањен крај пустињске Јакуте: све у свему, седам хиљада душа за големи дистрикт Колиме. Тај је предео био начичкан логорима у рекордном року (нарочито од 1934) и претворен у гигантску фабрику, у идеалну зону за робијашнице, ту специјалну и важну грану совјетске социјалистичке економије. На несрећу Русије, открило се да је Колима рудник злата у правом значењу те речи (погодна за експлоатацију и других рудних богатстава, а о производњи дрвета да и не говоримо). Уз то, Колима се налази у пределу изолованом од света, чиме је испуњен основни услов за сваку робијашницу; одвојена од света не само, дакле, бодљикавом жицом него и леденим пространством арктичког океана, снеговима, мочварама и непроходном тајгом. И, дакле, у говору становника Колиме не називају се без разлога „континентом" релативно блиски Сибир и Далеки исток. Апстрахујући географију (веза са „континентом" одржавала се морским путем, и још увек се масе робијаша транспортују ка Колими у утробама бродова), тај је регион одувек је био „острво", јер на тој изгубљеној земљи важили су државни прописи који су по својој строгости прелазили сваку могућну границу људске суровости. У лавиринту логорâ који представљају утробу и скелет совјетског Царства, Колима је последњи круг пакла, најгори. Није било логора горег од Колиме. Робијаши су певали:

О, ти, Колимо, буди проклета,
Ти, што те зову наша планета!
Ту се свакоме страшна смрт спрема,
Одавде ником повратка нема...

А назив „планета" предео Колиме добио је по једној узречици (где реч „планета" значи нешто као Маркс):

„Колимо, Колимо, заносна плането:
Дванаест месеци зима, Остало је лето."

За стаљинску Русију Колима је била исто што и Дахау или Аушвиц за хитлеровску Немачку. Ни једна ни друга неће се моћи ослободити тих имена. Она су сачувана заувек: Дахау, Колима. Довољно је само изговорити те речи па да сагледамо концентрисано у имену Колима свеопште зло савремене историје, на исти начин на који се то зло згушњава у појмовима гасна комора и крематоријум при помену Аушвица. Само са обрнутим половима: ледени на једној, пећи крематоријума на другој страни. И можда још с том разликом што се смрт, гледано просторно и временски, у Колими простирала на дужи низ година, и сејала пустош на просторима дугим хиљаде километара. Смрт је овде била попраћена радом из којег је влада извлачила голему економску добит, што се не може поредити с оним што га је давао Аушвиц. Колима је функционисала рационално и на марксистичкој основи: извучи максимални профит из људског материјала који је на сваки начин био одређен за уништење. То је био „социјализам" заснован на ропству и беди, управо супротно од онога како су га замишљали немачки романтичари.

Дах смрти веје над **Причама са Колиме.** Али реч „смрт" не значи ништа. Не преноси ништа. Може се рећи да, уопштено, смрт схватамо на један апстрактан начин: то је крај, сви ћемо умрети. Али представити себи смрт као живот који једнако дотрајава у тоталном исцрпљивању последњих физичких моћи — то је много страшније од смрти. Говорило се, и још се каже: „Гледати смрти у очи." Шаламовљеве приче написане су с погледом упртим у живот. Живот је управо оно што је најстрашније. И не само стога што је живот мучење. Него и зато што се онај ко је проживео такав живот једнако пита: „А ја, зашто сам ја остао жив?" На Колими свако живљење је егоизам, грех, убијање ближњега, сâмом супериорном чињеницом што си, супротно њему, ти остао жив. Јер живот је ту кукавичлук. Живети — напросто је безочно. Онај ко је остао жив у таквим околностима сачуваће заувек у дну душе талог тог „живљења" као нешто срамно и инфамно. „Зашто нисам мртав?" — то је после питање... И, право говорећи, зашто сам ја још жив, кад су сви остали већ мртви?

Има горе од смрти: живот што чили док је човек још увек жив, кад човек, обичан човек, као ви или ја, нема у себи више ничег људског. Показало се да кад човек не може више да издржи, да се тада претвара у твар — у дрво, у камен — од које градитељи могу да граде шта хоће. А жива духовна материја у исто време испољава неочекивана својства. Јер, у првом реду, искуство је показало да је човек трпељивији и издржљивији од коња. Јачи од сваке животиње. Затим, друго, показало се да су духовна својства, интелектуална и морална, нешто секундарно, и да отпадају с истом лакоћом као мртва кожа, чим се човек доведе у за то погодне материјалне услове. Треће, показало се да у таквом стању човек више не мисли ни на шта, ничег се не сећа, нема више ни свести, ни осећања, ни воље. Убити се, то већ значи дати доказе независности воље. И да би се учинио тај корак, мора се прво појести парче хлеба. Четврто, нада изопачује човека. Нада, то је оно што је најопасније у логору (нада је мамац, издајица). Пето, чим се човек опорави, његови су први рефлекси страх и завист. Шесто, седмо, десето: све чињенице казују да ту нема места за човека. Ту се само обделава људски материјал, који пак показује једно једино својство: да је психички део одумро, и да је једино жив још физички део, онај који реагује на ударце, на порцију рационисаног хлеба, на студен, на топлоту... На тај начин природа ту наликује на човека: човек је **пермафрост.**[2]

У Шаламовљевим причама „литерарни проседе" своди се на просто набрајање особина које нам ту још остају: испуцала кожа, сува као пергамент; мишићно ткиво танко као конац; мождане ћелије сасвим пресахле, већ неспособне за било какву перцепцију; гнојави чиреви покривени прљавим крпама. То је човек. Човек сведен на кости којима се гради мост што води у социјализам, мост који пролази кроз тајгу и тундру. И то није речено као оптужба, него као проста констатација: тако бејаше...

[1] ГУЛАГ — Государственное управление лагереи (Државна управа логорâ). — **Прим. прев.**

[2] **Пермафрост** — слој тла који је увек у замрзнутом стању. — **Прим. прев.**

Превео с руског Данило Киш

Варлам Тихонович Шаламов (1907—1982), руски писац јеврејског порекла, већ је шире представљен нашој публици као прозаиста (у сепарату „Књижевне речи" бр. 209, 25. IV 1983, приредио Срђан Ђурђов Рашковић). ПРИЧЕ СА КОЛИМЕ, књига којом је крајем 60-тих година стекао светску славу, једно од најпотреснијих сведочанстава о Стаљиновим логорима, представља животни биланс човека који је више од двадесет година провео као робијаш у леденим рудокопима злата на крајњем северу Совјетског Савеза. Преко 40 пр[illegible]а из овог обимног дела, у избору и преводу Иване Вулетић и Дејана Михаиловића, са поговором Иване Вулетић и пропратним текстовима Александра Бадњаревића и Андреја Сињавског (чији одломак овде објављујемо), појавиће се ускоро у нашим књижарама у издању БИГЗ-а.

Радиоактивни агент

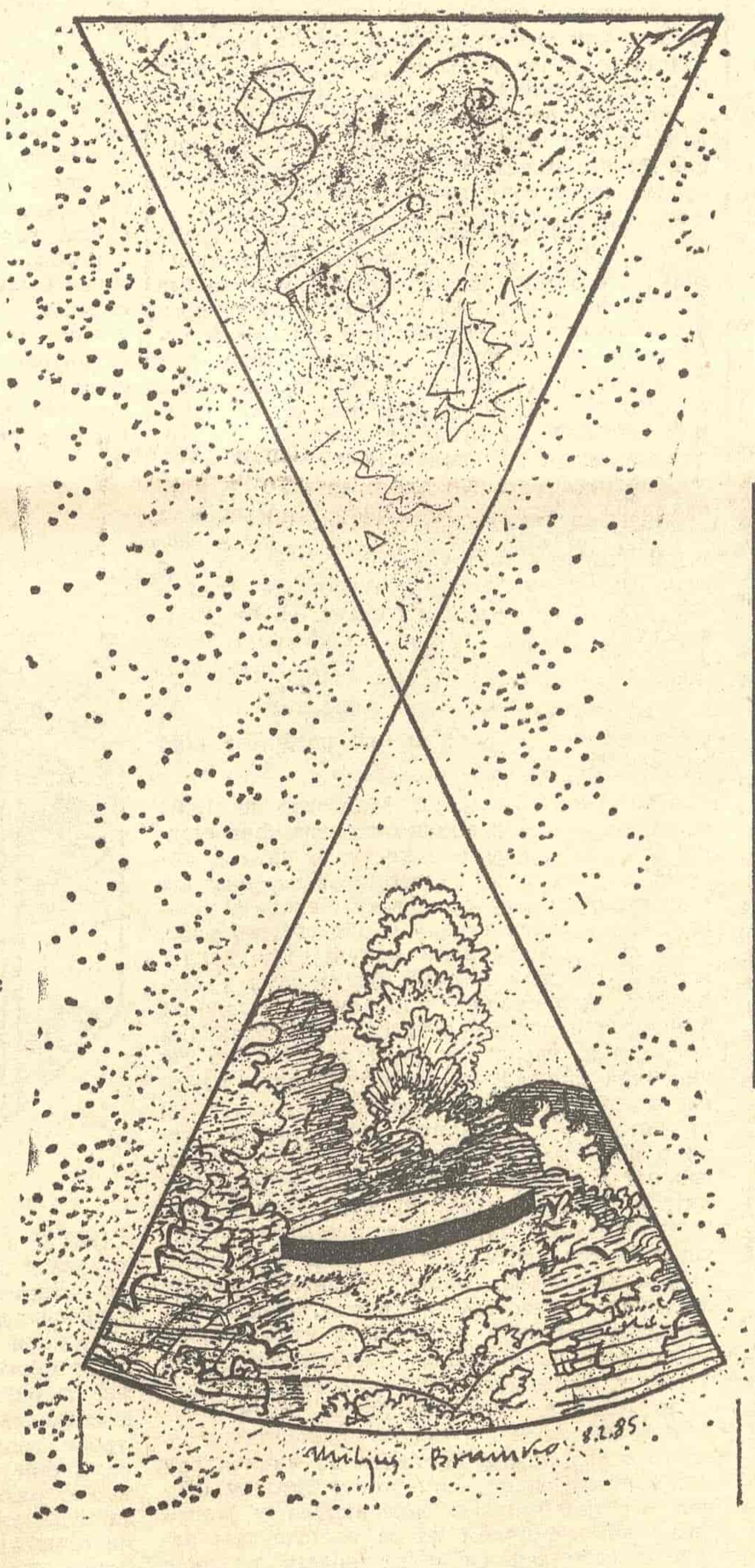
из твоје лабудове песме пауне
из хороскопа
наводим стихове:
„и онда одједном неко лупа на врата у цик зор
е такво је врем
е отвараш тројица у мантилу кажу исправе..."
е дивно
дивно и нечувено
па то нема ни у једној земљи
ни у албанији ни у чилеу ни у говнисеру
да се три агента испод једног мантила гуркају
или ја можда грешим
и не могу да схватим стихове савремене и сасвим модерне
да је ту реч
о само једном агенту
радиоактивном агенту
који се распада на тројицу
нерадиоактивних агената
ако је то тако
е онда пардон
е онда
е

Нарцис распореног трбуха

јер су многи цветови у врту
нисам знао да постоје и такве сподобе
зло ће те тешко удариги по раменима по ушима пријане
ако свињу угледаш у обору
гро гро гро у гро плану
ево једног све дебљег све ћелавијег
све славнијег све сјајнијег
прелази улицу
не поздравља ме не види ме
а види ме
увређени
распореног трбуха свињски нарцис

Други плагијатор

ево га опет јадикује жали се као напустише га
верни пријатељи меша упишан боб гата каже
неће се вратити они готово је неће букнути
старом славом животом жучним згодама чаркама
залуд сам јадан песме посвећивао чупкао песме њихове
правио песме-крпице правио песме-компоте
празним длановима заклањајући зечју усну своју
али ја ћу наставити свакако наставити
свој деликатни посао с великим задовољством
које се не може ни с чим поредити
наћи ћу друге пријатеље
тако он
у боб

Професор женет силвер жилет

за Љ. Ј.

професор женет силвер жилет
у подруму у бурету у говнету
питао ме одакле сам из мајке сам из мајчине
полудела сова минервина
у поноћ излетела
ху ху ху
нисам више
професор

